

Asia: VN/819/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi rakentamislain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntopalaute lyhytvuokrausta koskeviin säännöksiin

-

Tulisiko lyhytvuokrauksessa vapaa-ajanasuntoihin (mökkeihin) soveltua eri säännökset kuin vakituksessa asuinkäytössä oleviin asuinrakennuksiin ja asuntoihin?

-

Lausuntopalaute rakennusten energiatehokkuutta koskeviin säännöksiin

-

Rakentamislain 37 §:n mukaan energiatehokkuutta on parannettava rakennuksen rakentamisluvanvaraisen korjaus- ja muutostyön tai rakennuksen käyttötarkoituksen muutoksen yhteydessä, jos se on teknisesti, toiminnallisesti ja taloudellisesti toteutettavissa. Onko säännöksen soveltaminen syytä sitoa rakennushankkeen luvanvaraisuuteen?

-

Lausuntopalaute rakennustuoteasetuksen rikkomisen seuraamussäännöksiin

Rakentamislain 152 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 13 kohta, jonka mukaan joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyö noudattaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2024/3110 rakennustuotteiden kaupan pitämistä koskevien sääntöjen yhdenmukaistamisesta ja asetuksen (EU) n:o 305/2011 kumoamisesta, on tuomittava, jollei teko ole rangaistava rikoslain 48 luvun 1-4 §:n mukaisena ympäristön turmelemisena, törkeänä ympäristön turmelemisena, ympäristörikkomuksena tai tuottamuksellisena ympäristörikoksena tai 6 §:ssä tarkoitettuna rakennussuojelurikoksena, rakennusrikkomuksesta sakkoon.

Hallituksen esitysluonnoksen sivulla 40 todetaan, että säännöksen on tarkoitus vastata rakennustuoteasetuksen (CPR) 92 artiklan vaatimukseen kansallisesta seuraamussääntelystä ja pykälän soveltamisalaan ehdotettaisiin kattavan myös tuottamukselliset teot. Rakennustuoteasetuksen noudattamisen tahallista tai törkeän huolimatonta laiminlyöntiä ei ole

tarkemmin yksilöity ehdotetussa säännöksessä. Törkeän huolimattomuuden esimerkkeinä mainitaan tilanne, jossa viivytellään rakennuksen turvallisuuteen ja terveellisyyteen liittyvän velvoitteen täyttämisessä.

Esimerkiksi kaasulaitelain (502/2018) 12 §:ssä ja kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista annetun lain (218/2018) 9 §:ssä seuraamukset koskevat yksilöidysti tiettyjä talouden toimijoita ja eriteltyjä velvollisuuksia. Vastaavat yksilöidyt säännökset ehdotetussa uudessa 152 §:n 13 kohdassa toteuttaisivat paremmin yleisiä seuraamussääntelyn periaatteita täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta. Ehdotetussa 152 §:n uudessa 13 kohdassa olisi kysymys kuitenkin rikosoikeudellisesta prosessista, joka ei kuulu Tukesin toimivaltaan.

Lausuntopalaute suunnittelutehtävän kelpoisuuksia koskevaan siirtymäsäännökseen

-

Muu lausuntopalaute

Tukes ei ole ollut lausuntopyynnön jakelussa, mutta katsoo tärkeäksi siitä huolimatta lausua asiasta.

Rakennustuoteasetuksessa (CPR) määrätty velvoitteet koskevat talouden toimijoita, esimerkiksi tuotteen valmistajaa tai jakelijaa. Tukes on rakennustuotteiden markkinavalvontaviranomainen. Rakentamislain 1 §:n mukaan laissa säädetään rakennusten ja rakennuskohteiden suunnittelusta, rakentamisesta ja käytöstä, mutta soveltamisalasta puuttuu rakennustuotteiden valvonta.

Rakentamislain 154 §:ää ehdotetaan muutettavaksi korjaamalla 2 momentin viittaus uuteen rakennustuoteasetukseen. Pykälään ei ehdoteta muita muutoksia.

Rakentamislain 154 §:n 2 momentissa säädetään Tukesin toiminnasta silloin, kun on perusteltua syytä epäillä, että tuote on vaatimustenvastainen. Lisäksi pykälässä viitataan markkinavalvonta-asetuksen (EU) 2019/1020 11 artiklaan.

Markkinavalvonta-asetuksen 11 artikla käsittelee yleisesti markkinavalvontaviranomaisten toimintaa ja velvollisuuksia. Artiklan mukaan viranomaisten tulee varmistaa, että EU:n yhdenmukaistamislainsäädännön alaisia tuotteita valvotaan tehokkaasti sekä verkossa että fyysisillä markkinoilla. Viranomaisten on myös huolehdittava siitä, että talouden toimijat ryhtyvät asianmukaisiin korjaaviin toimiin vaatimusten noudattamiseksi, ja tarvittaessa toteutettava lisätoimenpiteitä, jos toimijat eivät toimi vaaditulla tavalla. Lisäksi viranomaisten on suoritettava tuotetarkastuksia riskiperusteisesti, ottaen huomioon esimerkiksi tuotteisiin liittyvät mahdolliset vaaratekijät ja talouden toimijan aiemmat vaatimustenvastaisuudet.

Markkinavalvonta-asetuksen 11 artiklassa ei säädetä erityistilanteesta, jossa tuote aiheuttaa vaaraa, vaan artikla kuvaa yleisellä tasolla, kuinka markkinavalvontaa suunnitellaan, kohdennetaan ja toteutetaan jatkuvana viranomaisprosessina. CE-merkittyjen rakennustuotteiden valvontatoimenpiteistä säädetään rakennustuoteasetuksen 65 ja 67 artikloissa ja markkinavalvonta-asetuksen 16 ja 19 artikloissa.

Rakentamislain 154 §:n 2 momentissa viitataan myös markkinavalvonta-asetuksen 25 artiklan 5 kohtaan, 26 artiklan 3 ja 4 kohtiin sekä 27 ja 28 artikloihin, jotka koskevat pääosin ulkorajavalvontaa ja ulkorajavalvontaviranomaisen toimenpiteitä. Ulkorajavalvonnan tehtävien hoito ei kuulu Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimivaltaan, vaan niitä hoitaa Suomessa perinteisesti Tulli. Näin

ollen 154 §:n viittaukset näihin säännöksiin eivät ole asiaankuuluvia Tukesin toimivallasta säädettyinä.

Ehdotetussa 154 §:n 2 momentissa esitetään myös, että jos on syytä epäillä, että tuote ei ole kansallisesti säädettyjen vaatimusten mukainen (tyyppihyväksyntä, varmennustodistus, muu sertifikaatti), markkinavalvonnasta säädetään markkinavalvonta-asetuksessa (2019/1020). Tukes huomauttaa, että kyseistä asetusta sovelletaan vain EU:n yhdenmukaistamislainsäädännön soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinavalvontaan.

Rakentamislain 154 §:n 2 momentin mukaan jos tuote on vastavuoroisen tunnustamisen sertifikaatin vastainen, markkinavalvonnasta säädettyisiin markkinavalvonta-asetuksessa. EU:n vastavuoroisen tunnustamisen asetusta (EU) 2019/515 ei tunne sertifikaatin käsitettä, joten Tukes kehottaa harkitsemaan uudestaan sertifikaatti-sanon käyttämistä.

Ehdotetussa 154 §:n 2 momentissa viitataan informatiivisesti asetukseen (EU) 2024/3110 rakennustuotteiden markkinavalvonnasta ja markkinavalvonta-asetukseen (EU) 2019/1020, jotka ovat suoraan sovellettavaa EU-lainsäädäntöä. Kansallinen lainsäädäntö tarvittaessa täydentää EU-sääntelyä esimerkiksi viranomaisvastuiden tai käytännön toimeenpanon osalta.

Edellä mainittuihin huomioihin perustuen Tukes ehdottaa, että rakentamislain 154 §:n 2 momentti muotoiltaisii uudelleen siten, että säännös selkeästi määrittäisi kansallisen viranomaisen tehtävät ja toimivaltuuden ottaen huomioon EU-asetusten suoran sovellettavuuden. Vaihtoehtoisesti Tukes ehdottaa, että rakentamislain 154 §:n 2 momentti poistetaan kokonaan.

Tukes kannattaa 161 §:ään ja 174 §:ään ehdotettuja muutoksia.

Kuustonen Jaakko
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Talsta Minna
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto